

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler ¹

27 Nisan-3 Mayıs 2023

Helal Uygunluk Belgeli ithalat koşulları belirlendi

Helal Uygunluk Belgeli ithalatın koşulları belirlendi. Buna göre, üzerindeki helal işaretine rağmen gümrük bölgesine girişi uygun görülmeyen ürünler, iade ya da duruma göre imha edilebilecek.

Piyasaya arz edilen ithal ürünlerdeki helal uygunluk işaretlerinin ve bu ürünler için ihtiyari olarak düzenlenen helal uygunluk belgelerinin, haksız ticari uygulama teşkil etmesini engellemek ve aldatıcı uygulamaları önlemeyi öngören yönetmelik Resmi Gazete’de yayımlandı.

Yönetmelik uyarınca üzerindeki helal işaretine rağmen gümrük bölgesine girişi uygun görülmeyen ürünler, iade edilebileceği gibi duruma göre imha da edilebilecek.

Türkiye’de helal uygunluk faaliyeti gönüllülük esasına göre yapılmakla birlikte, bu alanda helal uygunluk değerlendirmesi yapacak kuruluşların, ikili ve çok taraflı anlaşmalar kapsamındaki diğer ülkeler tarafından kılınmış kurumlarca akreditasyonu zorunlu olacak.

İthal edilecek ürünlerin helal ibaresi taşınması halinde, bu kurum ve kuruluşlar tarafından belgelendirilecekler. Bu kurumlar ile bunların helal uygunluk belgesi verdiği firma, ürün gruplarına ilişkin bilgiler gümrük idareleriyle paylaşılacak.

Yapılacak kontrollerde, iç veya dış ambalajında helal işareti, markası, damgası dahil olmak üzere herhangi bir helal ibaresi tespit edilen ürünlere ilişkin uygunluk iddiasına yönelik şüphe duyulması halinde durum Helal Akreditasyon Kurumu’na bildirilecek.

Helal Akreditasyon Kurumu veya yetkilendirdiği kuruluşlar tarafından yapılacak kontrollerde gümrük bölgesine girişi uygun görülmeyen ürünler mahrecine iade edilebileceği gibi, transit veya ihraç kaydıyla satışı ya da masrafları sahibince karşılanmak koşuluyla imha edilebilecek. ²

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² Helal Akreditasyon Kurumundan: Helal Uygunluk Belgeli Ürünlerin İthalatına İlişkin Yönetmelik. Resmi Gazete, Sayı: 32174. 28 Nisan 2023. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230428-3.htm>

İhtiyaç sahibi hanelere kömür yardımı

İhtiyaç sahibi hanelere ısınma amaçlı kömür yardımı yapılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Resmi Gazete'de yer alan Cumhurbaşkanlığı Kararına göre, her bir il ve ilçede dağıtılacak toplam kömür miktarı il/ilçe bazında tespit edilen yardımdan faydalanacak ihtiyaç sahibi sayısına göre bölgenin iklim koşulları, geçmiş yıllara ait dağıtım miktarları gibi koşullar göz önünde bulundurularak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca belirlenecek.

Yarımdan faydalanacak olan haneler il ve ilçelerde bulunan vakıflarca kanunda yer alana muhtaçlık kriterine göre tespit edilerek Bakanlıkça değerlendirilip kesinleştirilecek. Teslimatı yapılan kömür, ilgili hanenin ısınma ihtiyacının karşılanması haricinde bir tasarrufa konu edilemeyecek.

Bu karar kapsamında vakıflara ve vakıflarca belirlenen hanelere yapılacak olan kömür sevkiyatı, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu (TKİ) ve Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) genel müdürlüklerinin görüşleri alınarak Bakanlıkça belirlenecek olan kriterlere göre düzenlenen sevkiyat programı dahilinde yapılacaktır.

TKİ ve TTK üzerinden temin edilecek kömürün taşınması ve bu konuda öncelik tanınması hususunda Bakanlık veya TKİ ve TTK ile TCDD Taşımacılık A.Ş. arasında protokol yapılabilecektir.³

Ozon tabakasını incelten ürünlerin ihracatına düzenleme

Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin ve Florlu Sera Gazlarının İhracatına İlişkin Tebliğ" Resmi Gazete'de yayımlandı.

Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin ve Florlu Sera Gazlarının İhracatına İlişkin Tebliğ" Resmi Gazete'de yayımlandı. Tebliğ ile bazı anlaşma, protokol ve değişiklikler kapsamında belirlenen eşyaların ihracatına ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Düzenlemeyle uluslararası mevzuata uyum kapsamında ihracatçıların ilgili uluslararası anlaşma ve değişikliklere taraf ülkelere yönelik ve ilgili ürünlere ilişkin ihracat işlemlerinde karşılaşılabilecekleri mevzuat değişikliğinden kaynaklanabilecek engellerin önüne geçilerek, ihracatın devamlılığının sağlanması amaçlandı.

Buna göre, Montreal Protokolü'nün Pekin değişiklikleri kapsamında, bu değişikliklere taraf olmayan ülkelere, aralarında bromometan (metil bromür) florbrom metan, klorodiflorometan, diklorotrifloroetanlar ve aralarında florbrom propan'ın (tüm izomerleri) da olduğu malların ihracatı yapılamayacaktır.

Hidroflorokarbonlar ve hidroflorokarbon içeren karışım kimyasalların ihracatı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının iznine tabi olacaktır. Söz konusu kimyasalların 10 Mayıs 2023'ten itibaren dökme olarak saf halde, kullanılmış, geri dönüştürülmüş veya ıslah edilmiş hidroflorokarbon olarak ihracatında, her bir sevkiyat için hidroflorokarbon kontrol belgesi aranacaktır.

Bu kimyasalları dökme halde kap içinde ihraç etmek isteyen gerçek veya tüzel kişilerin kontrol belgesi almak için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Florlu Sera Gazlarına Yönelik Faaliyet

³ İhtiyaç Sahibi Hanelere Isınma Amaçlı Kömür Yardımı Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7183). Resmi Gazete, Sayı: 32175. (29 Nisan 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230429-1.pdf>

Raporları Veri Tabanı (FARAVET) programına kayıtları zorunlu olacak. Söz konusu kimyasalların ihracatında düzenlenen hidroflorokarbon kontrol belgesi birden fazla gümrük beyannamesi için kullanılmayacak. Birden fazla kimyasal aynı hidroflorokarbon kontrol belgesiyle ihraç edilebilecek.

Bazı mallara ihracat kısıtlaması

Diklorofloroetanlar, klorodifloroetanlar, diklorodiflorometan ve kloropentafloroetan gibi mallar ihraç edilemeyecek. Bromoklorodiflorometan ve bromotriflorometan maddeleri içeren yangın söndürme cihazlarının (doldurulmuş olsun olmasın) ihracatı ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının iznine tabi olacak.⁴

Hal Kayıt Sistemi'nden fire beyan edilebilecek

Organik ve iyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalı ürünler de dahil ticarete konu sebze ve meyvelerin tasnifleme, ambalajlama, depolama ve nakliye aşamalarında oluşan miktar kayıpları için Hal Kayıt Sistemi üzerinden fire beyanı yapılabilecek.

Ticaret Bakanlığınca hazırlanan "Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yönetmelik uyarınca malların, tasnifleme, ambalajlama, ayıklama, depolama ve nakliye aşamalarında meydana gelen miktar kayıpları için, belirtilen oranları aşmayacak şekilde, Bakanlık bünyesinde elektronik ortamda kurulan ve internet tabanlı çalışan merkezi Hal Kayıt Sistemi üzerinden fire beyan edilebilecek.

Aynı mala ilişkin fire beyanı bir bildirimci tarafından yalnızca bir defa yapılabilecek.

Mevzuat yükümlülükleri geçerliliğini koruyacak

Fire beyanı, hal rüsumu başta olmak üzere, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülükler ile sözleşmeden doğan yükümlülükleri ortadan kaldırmayacak.

Bildirim tarihinden itibaren 1 yıl içinde malın tüketime sunulduğu yerin belli olmaması veya diğer nedenlerle dağıtılamayan hal rüsumları, malın sisteme son olarak bildirilen yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi tarafından bildirilen banka hesabına, bu yerde toptancı hali bulunmaması durumunda il belediyesince bildirilen banka hesabına, izleyen takvim yılının ilk ayı içerisinde, ilgili banka tarafından aktarılacak.

Toptancı hallerindeki tahsisli iş yerlerinden 1 Ocak 2012'den önce kurulmuş olanların, mevcut tahsis sahiplerine, Kanun'un yürürlüğe girdiği 1 Ocak 2012'den itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın kiralanma süresi 12 yıldan 18 yıla çıkarılmış sayılacak. Bu tarihten önce yapılan bildirimler, yeni yapılacak bildirimlerde referans olarak kullanılmayacak.⁵

⁴ Ticaret Bakanlığından: Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin ve Florlu Sera Gazlarının İhracına İlişkin Tebliğ (İhracat: 2023/4). Resmi Gazete, Sayı: 32174. (28 Nisan 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230428-5.htm>

⁵ Ticaret Bakanlığından: Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, Sayı: 32175.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230429-3.htm>

Ücretsiz doğalgaz uygulaması başladı

Konutlarda, ibadethanelerde ve cemevlerinde 24 Nisan-31 Mayıs arasındaki doğalgaz tüketimi için tahakkuk edecek ilk faturadan doğalgaz bedeli alınmayacak.

Konut, ibadethane ve cemevi abonelerinin tükettiği doğalgazın bir kısmının veya tamamının ücretsiz olarak temin edilmesiyle ilgili BOTAŞ'ın görevlendirilmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Kararı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile de ücretsiz kullanıma ilişkin bedelin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinden karşılanmasının koşulları düzenlendi.^{6,7}

TCMB, seçim öncesi son toplantıda faizi değiştirmede

Faiz kararını açıklayan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), politika faizini yüzde 8,50'de tuttu. Karar metninde para politikası duruşunun yeterli olduğunu belirten ifade korunarak uygun finansal koşulların oluşmasının önceliklendirileceği ifade edildi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası piyasa beklentileri doğrultusunda seçimden önceki son toplantısında politika faizini yüzde 8,50 seviyesinde tuttu.

Merkez Bankası tarafından yapılan açıklamada "Kurul, para politikası duruşunun fiyat istikrarı ve finansal istikrarı koruyarak deprem sonrası gerekli toparlanmayı desteklemek için yeterli olduğu görüşündedir. Öncü göstergeler deprem bölgesinde ekonomik faaliyetin beklenenden hızlı toparlandığını göstermektedir" denilen açıklamada, yurtdışındaki gelişmelere ilişkin olarak "Birbirini takip eden banka iflaslarının tetiklediği finansal istikrarı tehdit eden koşulların oluştuğu gözlenmektedir" ifadeleri yer aldı.⁸

Samsun'da Orta Karadeniz Serbest Bölgesi kurulacak

Samsun ili sınırları içinde toplam yaklaşık 645.000 metrekare alanı kapsayan Orta Karadeniz Serbest Bölgesi'nin kurulmasına ilişkin Cumhurbaşkanı kararı yayımlandı.

Resmi Gazete'nin 1 Mayıs tarihli sayısında yer alan Cumhurbaşkanı kararı uyarınca, Orta Karadeniz Serbest Bölgesi OSBAŞ Orta Karadeniz Serbest Bölgesi Kurucusu ve İşleticisi AŞ tarafından kurulacak. Şirket bölgenin 30 yıl süreyle işletilmesi için yetkili kılındı.⁹

⁶ Konut, İbadethane ve Cemevi Abonelerinin Tüketeceği Doğal Gazın Bir Kısmının veya Tamamının Ücretsiz Olarak Temin Edilmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7184). Resmi Gazete, Sayı: 32177. (1 Mayıs 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/05/20230501-2.pdf>

⁷ Doğal Gaz Tüketimine İlişkin Sistem Kullanım Bedelleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 144). Resmi Gazete, Sayı: 32177. (1 Mayıs 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/05/20230501-1.pdf>

⁸ TCMB, Faiz Oranlarına İlişkin Basın Duyurusu, Sayı: 2023-17. (27 Nisan 2023).

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2023/duy2023-17>

⁹ Orta Karadeniz Serbest Bölgesinin Kurulmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7201). Resmi Gazete, Sayı: 32177. (1 Mayıs 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/05/20230501-19.pdf>

TCMB'den ödeme ve elektronik para kuruluşları yönetmeliğinde değişiklik

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), ödeme hizmetleri ve elektronik para ihracı ile ödeme hizmeti sağlayıcıları hakkında yönetmelik ve ilgili tebliğde değişikliğe gitti.

Resmi Gazete'de yayımlanan Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe göre, 1 Aralık 2021 tarihli ve 31676 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesinin birinci, beşinci, dokuzuncu, on birinci, on yedinci ve on sekizinci fıkralarında yer alan "30 Nisan 2023 tarihine kadar" ibareleri "30 Haziran 2023 tarihine kadar" şeklinde değiştirildi.

Değişiklik tebliğine göre de 1 Aralık 2021 tarihli ve 31676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemleri ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarının Ödeme Hizmetleri Alanındaki Veri Paylaşım Servislerine İlişkin Tebliğin geçici 1. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "30 Nisan 2023 tarihine kadar" ibareleri "30 Haziran 2023 tarihine kadar" olarak değiştirildi.

Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik yönetmeliği ve tebliği, yürürlüğe girdi.¹⁰

Çekte ibraz süresine 1 ay uzatma

OHAL Yargı Kararnamesi'nde yapılan değişiklik ile çeklerin ibraz süresi 6 Haziran'a uzatılırken icra takibini 6 Mayıs'a kadar durduran hükümlerde değişiklik yapılmadı.

Deprem sonrası OHAL ilan edilen illerde yargı alanında alınan tedbirlere ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde, depremde çek keşideleri için yeni bir değişiklik yapıldı.

Çeklerin ibraz süresi 6 Haziran'a uzatılırken icra takibini 6 Mayıs'a kadar durduran hükümlerde değişiklik yapılmadı. Önümüzdeki 2 gün içinde yeni bir düzenleme yapılmazsa dava açma, icra takibi dahil deprem bölgesinde durdurulan süreler 6 Mayıs'tan itibaren yeniden başlayacak.

Buna göre deprem felaketinden etkilenen yerlerdeki gerçek ve tüzel kişilerin keşidecisi olduğu çeklerin ibraz süreleri 9 Haziran 2023'e kadar uzatıldı.

11 Şubat'ta ilk çıkan kararnamede deprem sebebiyle OHAL ilan edilen illerdeki icra takipleri, 6 Şubat ile 6 Nisan tarihleri arasında durdurulmuş, bu kararnamede değişiklik yapan 5 Nisan tarihli yeni bir kararnama ile icra takiplerinin durdurulacağı illerin kapsamı daraltılmıştı. Ayrıca takiplerin durdurulmasına ilişkin süre 1 ay uzatılarak 6 Mayıs'a çekilmişti.

Yeni yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile de deprem bölgesindeki çeklerin ibrazına ilişkin süre 6 Haziran'a kadar uzatıldı. Diğer kısıtlamaların süresi ise 6 Mayıs'ta dolacak.

Kararnama kapsamında icra takibi yanı sıra, dava açma, başvuru, şikayet, itiraz, ihtar, bildirim, ibraz ve zaman aşımı süreleri, hak düşürücü süreler ve zorunlu idari başvuru süreleri de dahil olmak üzere bir hakkın doğumu, kullanımı ve sona ermesine ilişkin tüm süreler durdurulmuştu.

¹⁰ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemleri ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarının Ödeme Hizmetleri Alanındaki Veri Paylaşım Servislerine İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. Resmi Gazete, Sayı: 32175. (29 Nisan 2023).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230429-8.htm>

İcra takiplerinin durdurulması dahil yargı alanında alınan bazı önlemlerin kapsamına dahil olan il ve ilçeler şöyle...

Adıyaman ili merkezi ile Çelikhan ve Samsat ilçeleri, Gaziantep Nurdağı ilçesi, Hatay il merkezi ile Antakya, Defne, İskenderun, Arsuz, Belen, Samandağ ve Yayladağı ilçeleri, Kahramanmaraş il merkezi ile Dulkadiroğlu, Onikişubat, Afşin, Elbistan, Ekinözü, Nurhak, Göksun, Pazarcık ve Çağlayancerit ilçeleri, Malatya il merkezi ile Battalgazi, Yeşilyurt, Arguvan, Kale, Yazıhan, Akçadağ ile Doğanşehir ilçeleri.¹¹

Mısır'ı ziyaret edecek Türk vatandaşları için kapıdan vize alma uygulaması başladı

Mısır'a seyahatlerde sınır kapılarından vize alma uygulamasının başladığı bildirildi.

Dışişleri Bakanlığının sosyal medya hesabından yapılan açıklamada, "Mısır'a seyahat edecek vatandaşlarımız bundan böyle Mısır sınır kapılarından vizelerini alabilecektir." denildi.¹²

¹¹ Olağanüstü Hal Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 145). Resmi Gazete, Sayı: 32179. (3 Mayıs 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/05/20230503-1.pdf>

¹² T.C. Dışişleri Bakanlığı Resmi Twitter Hesabı. (2 Mayıs 2023). https://twitter.com/TC_Disisleri/status/1653301035773968384